

австрийския и френския консули. Той умира на 17.IV.1858 г. и оставя голѣма сума на софийското училище. Нѣкои първенци, съ помощта на владиката, правятъ опити да присвоятъ паритѣ и ги употрѣбятъ за черковни нужди. Филаретовъ се съпротивява енергично и успѣва. Отъ тоя моментъ почва борбата между него и Гедеона (нѣкои подробности за нея вж. въ настоящия отдѣлъ, № 14, 27). Филаретовъ настройва гражданитѣ срещу владиката и, подъ негово ръководство, на Петровденъ 1860 г. еснафитѣ принуждаватъ Гедеона да се отрече отъ патриаршията и да спомене въ литургията името на Илариона Макариополски и султана (вж. Споменна книга на Софийския кроашки еснафъ, с. 82). Заради тая си постѣпка Гедеоновъ билъ отзованъ въ Цариградъ, следъ което българитѣ изгонили — пакъ по указание на Филаретова — и гърцитѣ отъ помѣщението на митрополията. Разбира се, Гедеоновъ си давалъ точна смѣтка, кой възбужда народа срещу фенерската патриаршия, и направилъ доносъ предъ властитѣ. На 31.VII.1860 г. съ официална везирска заповѣдъ Филаретовъ билъ смѣренъ публично предъ членовѣтъ на градския съветъ (мезлишъ) и предупреденъ занапредъ да не се мѣси въ „мемлекетски“ работи, защото ще бѣде зле наказанъ (Изъ архивата на Н. Геровъ, Кн. II, № 2478, 2479). Свѣтлина върху интригитѣ на Гедеона хвърля единъ интересенъ документъ: съ писмо отъ 18.VIII.1860 г. Кюстендилскиятъ митрополитъ Дионисий го съветва да употрѣби всички срѣдства за отстранение на Филаретова. Ето най-важниятъ пасажъ отъ писмото въ руски преводъ: „Вчера я получилъ Ваше братское письмо и съ удовольствіемъ узналъ, что Вы въ добромъ здоровѣи, но жалѣлъ и жалѣю, что держите еще тутъ учителя (Филаретова), который не перестаетъ сообщать свои ядовитыя стрѣлы находящимся здѣсь и въ окрестныхъ округахъ противъ насъ. Сдѣлайте невозможное возможнымъ, чрезъ посредство превосходительнѣйшихъ пашей, чтобы удалить его, потому что зло умножается“ (Изъ архивата на Н. Геровъ. Кн. II, с. 568, № 2486; Документи за българската история. Томъ I. Архивъ на Н. Геровъ. Часть I, с. 227, № 191). Отъ тоя документъ личи, че дейността на Филаретова засѣга и по-далечни краища, главно Самоковъ, Кюстендилъ и Пиротъ. Следвайки указанията на д-ръ Ст. Чомаковъ, той препраща протеститѣ и молбитѣ срещу фенерското духовенство до тия градове (вж. СбБАН, кн. XII, 1919, с. 539—540, № 470 и 471). Особено сж силни насърденіята на Филаретова до самоковци (вж. въ настоящия отдѣлъ № 13, 14, 15). Въ писмо отъ 10.IV.1860 г. той ги съветва да престанатъ да споменаватъ името на патриарха въ черква и да прогонятъ гърцитѣ. Филаретовъ се сношава и съ монаситѣ отъ Рилския манастиръ и ги накарва да махнатъ своя епитропъ, гърка Димитраки, гонителъ на българитѣ (СбБАН, кн. XII, 1919, с. 539, № 469; настоящия отдѣлъ № 13). На 25.VI.1860 г. Филаретовъ наговаря софиянци да изпждятъ дошлия въ София самоковски владика Паисий (СбБАН, кн. XII, 1919, с. 541, № 473; срв. отдѣла „София и българскиятъ черковенъ въпросъ“, с. 99). По тоя начинъ се подготвя почва за бележитата по-късно борба срещу Доротея, когато Филаретовъ не е вече въ София.